

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SURIYE ARAP
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SU KAYNAKLARININ
VERİMLİ KULLANIMI VE KURAKLIKLA MÜCADELE ALANINDA
MUTABAKAT ZAPTI**

Bundan böyle "Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti,

Dostane ilişkileri güçlendirmek, su kaynaklarının verimli kullanımı ve kuraklıkla mücadele konusunda ikili işbirliğini geliştirmek yolundaki isteklerini ifade ederek,

Su kaynaklarının verimli kullanılması ve korunması ile su kalitesinin iyileştirilmesi için sürdürülebilir kalkınmanın önemini teslim ederek,

Kuraklıkla mücadele ve su kaynaklarının miktar ve kalitesinin korunması için hidrolojik ve meteorolojik verilerin gözlem ve değerlendirmesinin önemini vurgulayarak,

Su kaynaklarının korunmasının ve verimli kullanımının bilimsel, teknik ve teknolojik açılardan taraflar arasında yakın işbirliğini gerektirdiğini akılda tutarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1

Taraflar, su kaynaklarının verimli kullanımı ve kuraklıkla mücadele için, eşitlik, müteakabiliyet ve karşılıklı fayda esaslarına dayanarak, bilgi, deneyim ve teknoloji transferi yoluyla işbirliği yapacaklardır.

Her iki Taraf, modern tekniklerin hayata geçirilmesi yoluyla, su kaynaklarının verimli kullanımı ve kuraklıkla mücadeleyle ilgili projelerin finansmanı için mali kaynak imkanlarını araştıracaklardır.

MADDE 2

Taraflar aşağıdaki konularda işbirliğinde bulunacaklardır:

- a) Taraflar arasındaki sınıraşan su kaynaklarının hidrolojik ve meteorolojik şartlar açısından mevcut durumuna, bilgi ve veri paylaşımı yoluyla karar verilecektir,
- b) Gerekli hallerde modern su arıtma tekniklerinin uygulanması,

- c) Taşkın erken uyarı sistemlerinin kurulması,
- d) Suni yağmur yağdırma (yağışı artırmak için bulut ekimi), kuraklığa dayanıklı bitki tarımı, bitki hastalıklarının bertaraf edilmesi konusunda deneyim paylaşımı,
- e) Mevcut hidrolojik ölçüm istasyonları değerlendirmeye tabi tutularak, kalibrasyonlarına yönelik çalışmalar yapılması ve gerekli görülmesi durumunda yeni istasyonlar kurulması konusunda işbirliği yapılması,
- f) Buharlaştırma ve diğer su kayıplarının azaltılmasında ve ürün kalitesinin yükseltilmesinde önemli rol oynayan, damla sulama gibi, modern sulama teknikleri konusunda bilgi ve deneyim paylaşılması,
- g) Mevcut sudan azami faydalanılması ve tarımsal sulamalarda, suyun iletim ve dağıtımındaki kayıpların önlenmesi amacıyla, mevcut sulama sistemlerinin modernizasyonu ile yapımı devam eden veya planlama aşamasında bulunan sulama şebekelerinde kapalı ve basınçlı sistemlerin kullanılması hususunda ortak çalışmaların hayata geçirilmesi,

Suriye tarafının talep etmesi halinde, Suriye'deki sulama sistemlerinin modernizasyonu, planlanması ve hazırlanması konularında Türk tarafı teknik yardım sağlayacaktır. Sulama şebekelerinin inşaat işleriyle ilgili olarak Suriye'de ve Türkiye'de ihale yoluyla yaptırılacak işlerde, her iki ülkeden şirketler yer alabilecek ve gerekli müteahhitlik hizmetlerini, malzemeler ve donanımı sağlayabileceklerdir. Türk ve Suriyeli şirketler bu amaçla açılacak ihalelere, yürürlükteki ulusal mevzuatlara uygun olarak davet edileceklerdir.

- h) Suriye'de ve Türkiye'deki sulama ve drenaj kanallarında biriken rüsubatın ve oluşan yosun, ot ve diğer bitkilerin temizlenmesine yönelik açılacak ihalelere, Türk ve Suriyeli şirketler davet edilecektir.
- i) İçme suyu alanında kayıpların önlenmesi ve sağlıklı su temin edilebilmesi için ortak çalışmalar yapılacaktır.
- j) Kuraklığın etkilerinin azaltılması ve su kaynaklarının verimli kullanımıyla ilgili bilgi paylaşımı,
- k) Taşkınlardan korunma maksatlı ortak etüt, planlama ve projelendirme çalışmaları yürütülecektir.

- l) Baraj işletilmesine ve su kaynaklarının verimli kullanımına dair eğitim programları düzenlenecektir.
- m) Türkiye ve Suriye'deki kuraklık ve etkilerini gözlemlemek amacıyla, hidrolojik ve meteorolojik verilerle ilgili ortak veri tabanının, kurulması konusunda Türkiye ve Suriye işbirliği yapacaklardır. Her iki Tarafça gerekli görülmesi halinde, Irak işbirliği için davet edilecektir.
- n) Kurak dönemlerde ortaya çıkabilecek sorunların giderilmesine yönelik mekanizmalar geliştirilecektir.
- o) İklim değişikliğinin su kaynakları üzerindeki etkilerinin azaltılması konusunda işbirliği yapılacaktır.
- p) Su kaynaklarının verimli kullanılması ve iklim değişikliğini gözlemlemek için araç ve gereç geliştirilmesi için işbirliği konularında yapılması.
- q) Atık suların toplanması ve arıtılmış atık suların, tarım ve sanayide tekrar kullanılması hususunda bilgi ve teknolojilerin paylaşılması,
- r) Kuraklık erken uyarı sisteminin geliştirilmesi hususunda işbirliği yapılması,
- s) Kurak şartlarda, bitki ve hayvan hastalıklarına ve zararlılara karşı gerekli tedbirlerin alınması ve mücadelenin yapılması hususunda bilgi ve deneyim paylaşımı ile işbirliği,
- t) Kuraklığa dayanıklı yeni bitki çeşitleri ıslah edilmesi, mevcut dayanıklı çeşitlerin belirlenmesi ve bu çeşitlerin nitelikli tohumlarının üretimi hususunda bilgi ve deneyim paylaşımı ile işbirliği yapılması,
- u) Tarımda ve tarım yönetiminde en uygun su kullanımı hakkında bilgi ve deneyim paylaşımı ve bu alanlarda işbirliği yapılması,
- v) Toprakta bulunan suyun muhafazasını artıran arazi kullanım tekniklerinin geliştirilmesi hususunda işbirliği yapılması,

MADDE 3

Taraflar, kararlaştırılan alanlarda uzman ve stajyer değişimi gerçekleştireceklerdir. Uzman ve stajyerlerin ulaşım masrafları gönderen ülke tarafından ve konaklama masrafları ise ev sahibi ülke tarafından karşılanacaktır.

MADDE 4

Taraflar, mutabık kaldıkları takdirde, kendi ülkelerindeki resmi kuruluşları, akademik kurumları, özel firmaları ve hükümet dışı kuruluşları bu Mutabakat Zaptı çerçevesindeki işbirliği faaliyetlerine katılmaya davet edebilirler.

MADDE 5

İşbu Mutabakat Zaptı'nın yürürlüğe girmesini takiben, her bir Taraf işbu Mutabakat Zaptı kapsamındaki işbirliği faaliyetlerinin yönetiminden sorumlu olmak üzere bir Ulusal Koordinatör tayin edecektir.

Taraflar birbirine Ulusal Koordinatörlerinin ismini bildireceklerdir. Taraflar, birbirlerine herhangi bir zamanda yazılı bildirimde bulunarak Ulusal Koordinatörün yerine bir vekil atayabileceklerdir.

Tarafların Ulusal Koordinatörleri, işbu Mutabakat Zaptı'nın 2. Maddesi kapsamında öngörülen işbirliği faaliyetini ihtiva eden Yıllık Çalışma Programlarını hazırlayacaktır.

Ulusal Koordinatörler, her iki tarafın mutabakatıyla, işbu Mutabakat Zaptı kapsamındaki faaliyetleri görüşmek veya su alanında işbirliğine ilişkin diğer konuları gözden geçirmek üzere herhangi bir zamanda toplanabilirler.

MADDE 6

Her iki tarafın mutabakatıyla, Tarafların her biri, ulusal mevzuatlarıyla uyumlu olmak şartıyla, işbirliği sonuçlarını üçüncü Taraf ile paylaşabilirler.

MADDE 7

İşbu Mutabakat Zaptı'nın yorumlanmasından veya uygulanmasından kaynaklanabilecek herhangi bir anlaşmazlık, Taraflar arasında müzakere yoluyla çözülecektir.

MADDE 8

İşbu Mutabakat Zaptı, her iki Tarafın da uluslararası hukuka göre yapılmış ve yürürlükte bulunan taraf oldukları diğer Anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülüklerini etkileyecek şekilde yorumlanamaz.

MADDE 9

İşbu Mutabakat Zaptı, Tarafların birbirlerine kendi iç yasal işlemlerinin tamamlandığına dair bilgiyi, yazılı ve diplomatik kanallar vasıtasıyla iletmesinin ardından, bu bildirim en son yapan Tarafın bildirim tarihi itibarıyla yürürlüğe girecektir.

İşbu Mutabakat Zaptı, Taraflardan biri Mutabakat Zaptı'nın sona eriş tarihinden altı ay önce diğer Tarafa, Mutabakat Zaptı'nı sona erdirmeye niyetini yazılı olarak bildirmediğiçe 5 yıl süreyle yürürlükte kalacaktır.

Tarafların karşılıklı mutabakatıyla Mutabakat Zaptı'na ilave yapılabilir veya Mutabakat Zaptı değiştirilebilir. Bu değişiklikler bu Maddenin 1. paragrafında yer alan işlemlere göre yürürlüğe girecektir.

İşbu Mutabakat Zaptı'nın sona ermesi, işbu Mutabakat Zaptı gereğince mutabık kalınan ve sona erme öncesinde başlatılan faaliyetlerin sürdürülmesini etkilemeyecektir.

İşbu Mutabakat Zaptı 23 Aralık 2009 tarihinde Şam'da, Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde, üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere her biri ikişer nüsha olarak imzalanmıştır. Yorum konusunda farklılık doğması halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**SURİYE ARAP CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**Veysel Eroğlu
Çevre ve Orman Bakanı**

**Nader Al Bounni
Sulama Bakanı**

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND THE
GOVERNMENT OF THE SYRIAN ARAB REPUBLIC
IN THE FIELD OF EFFICIENT UTILIZATION OF WATER
RESOURCES AND COMBATING OF DROUGHT**

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the Syrian Arab Republic, hereinafter referred to as “The Parties”,

Expressing the desire to strengthen the friendly relations and expand bilateral cooperation on efficient utilization of water resources and drought mitigation,

Acknowledging the importance of sustainable development for the protection and effective utilization water resources and remediation of the water quality,

Stressing the importance of monitoring and assessment of meteorological and hydrological data for drought mitigation and preserving water resources in quantity and quality,

Keeping in mind that protection and efficient utilization of water resources require close cooperation between the Parties in scientific, technical and technological aspects,

The Parties have agreed on the following;

ARTICLE 1

For effective utilization of water resources and combating drought the Parties shall cooperate through the transfer of knowledge, experience and technology on the basis of equality, reciprocity and mutual benefit.

Both Parties shall explore the possible financial resources for funding the projects related to efficient utilization of water resources and drought mitigation, through the realization of modern techniques.

ARTICLE 2

The Parties shall cooperate in the following areas;

- a) Current situation of the water resources between the Parties with respect to the hydrological and meteorological conditions shall be determined through sharing of the information and data,
- b) Application of modern water treatment technologies, if needed,
- c) Establishment of the flood early warning systems,
- d) Exchange of experiences on artificial rainmaking (planting the clouds to increase rainfall), and drought resistant plant agriculture, elimination of plant diseases,
- e) Current hydrological measurement stations will be assessed and studies towards their calibration will take place, cooperation on setting up of new stations, in case it is deemed necessary,
- f) Exchange information and experience on the modern irrigation techniques such as drop irrigation, which play a major role in evaporation and reduction of the other ways of water loss, as well as the improvement of product quality,
- g) In order to get maximum benefit from existing water resources and prevention of water loss in irrigation during transportation and distribution of it, realization of joint projects on the modernization of existing irrigation systems and use of close and pressurized systems in the irrigation nets which have been constructed or in planning If the Syrian side requests, the Turkish side shall provide technical assistance on modernization of irrigation systems as well as on planning and preparation of them in Syria.

Companies from both countries will be able to take part in the tender process of construction works of the irrigation nets in Syria and Turkey, supply the necessary contractor services, materials and supplies. Turkish as well as

Syrian companies will be invited to tenders that will be announced for this purpose in accordance with the national legislations in effect.

- h)** Turkish and Syrian companies will be invited to tenders that will be announced towards the cleaning of sediments and moss, grass and other plants in the irrigation and drainage canals in Syria and Turkey,
- i)** Joint studies will take place to prevent the loss of drinking water and to obtain healthy water,
- j)** Exchange the information on best practices on mitigation of drought's effects and efficient utilization of water resources,
- k)** Studies, investigation and project preparations will be realized to avoid floods,
- l)** Training programs on efficient utilization of water resources and operation of dams will be held,
- m)** Establishment of joint database on hydrological and meteorological data with a view to monitoring of drought and its effects, Turkey and Syria shall cooperate. If deemed necessary by both Parties, will invite Iraq to join for cooperation,
- n)** Develop mechanisms to eliminate the problems that may come up in dry periods,
- o)** Cooperate on mitigation of climate change effects on water resources,
- p)** Cooperate in the field of developing tools and equipments to monitor the climate changes and efficient utilization of water resources,
- q)** Sharing information and technology on collection of wastewater and reuse of treated waste water in agriculture and industry,
- r)** Cooperation on development of drought early warning systems.

- s) Sharing of information and experience on taking measurements and combating against plant and animal diseases as well as the farm losses during drought period, and making cooperation on these issues,
- t) Rehabilitation of new plant species which are resistant to drought, identification of existing plant species, resistant to drought, and exchanging of information on production of qualified seeds drought resistant plant species,
- u) Exchanging of information and experience on optimal use of water in irrigation and irrigation management and making cooperation on these areas,
- v) Cooperation on land use techniques which strengthen the water prevention in soil.

ARTICLE 3

Both Parties shall exchange experts and trainees on the agreed areas. The transportation costs of the experts and trainees shall be spent by their country, on the other hand, accommodation costs will be borne by the host country.

ARTICLE 4

Both Parties may invite government agencies, academic institutions, private enterprises and non-governmental organizations found in their country, to participate in the activities within the framework of this Memorandum of Understanding, upon mutual agreement.

ARTICLE 5

Following the entry into force of this Memorandum of Understanding, each Party shall designate a National Coordinator to be responsible for the management of cooperation activities under this Memorandum of Understanding.

The Parties shall notify each other regarding the name of the National Coordinator. The Parties may designate a deputy National Coordinator at any time upon written notice to the other Party.

National Coordinators of the Parties shall prepare Annual Working Programs containing the concrete elaboration of cooperation activities envisaged under Article 2 of this Memorandum of Understanding.

By mutual consensus the National Coordinators may meet any time to discuss the activities under this Memorandum of Understanding or to review other matters concerning their cooperation in the field of efficient water utilization and drought mitigation.

ARTICLE 6

Upon mutual agreement, each of the Parties may share the results of their cooperation with third Parties provided that in conformity with their national legislation.

ARTICLE 7

Any dispute that may arise from interpretation or implementation of this Memorandum of Understanding shall be resolved by negotiation between the Parties.

ARTICLE 8

This Memorandum of Understanding shall not be interpreted so as to prejudice the rights and obligations of the Parties resulting from other agreements in force concluded by the two Parties under international law.

ARTICLE 9

This Memorandum of Understanding shall enter into force on the date of the receipt of the last written notification by which the Parties inform each other that their national legal requirements for its entry into force have been completed.

The Memorandum of Understanding shall remain in force for a period of five years, unless one of the Parties informs the other six months before the termination date, by a written notice, of its will to terminate the Memorandum of Understanding.

The Memorandum of Understanding may be supplemented or amended upon the mutual consent of the Parties. These modifications shall enter into force according to the procedure established in Paragraph 1 on the present Article.

The termination of this Memorandum of Understanding shall not affect the validity of the activities agreed upon pursuant to this Memorandum of Understanding and initiated prior to such termination.

Done in Damascus on 23 December 2009, in two original copies each in the Turkish, Arabic and English languages, all the texts are being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

**FOR THE GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF TURKEY**

**FOR THE GOVERNMENT
OF THE SYRIAN ARAP REPUBLIC**

**H.E. Veysel Eroğlu
Minister of Environment and Forestry**

**H.E. Nader Al Bounni
Minister of Irrigation**

مذكرة تفاهم

بين

حكومة الجمهورية التركية

و

حكومة الجمهورية العربية السورية

في مجال الإدارة الفاعلة لمصادر المياه ومكافحة الجفاف

إن حكومة الجمهورية التركية وحكومة الجمهورية العربية السورية المشار إليهما فيما يلي بـ "الطرفين".

تعبيراً عن الرغبة في تعزيز علاقات الصداقة وتوسيع التعاون الثنائي المتعلق بمكافحة الجفاف والإدارة الفاعلة لموارد المياه.

إقراراً بأهمية التنمية المستدامة للحماية والإدارة الفاعلة لموارد المياه وتحسين نوعية المياه.

مشددين على أهمية مراقبة وتقييم البيانات المناخية والهيدرولوجية لمكافحة الجفاف وحماية المصادر المائية كماً ونوعاً.

أخذين بالاعتبار أن الحماية والإدارة الفاعلة لموارد المياه يتطلب التعاون الوثيق بين الطرفين في المجالات العلمية الفنية والتقنية.

تفق الطرفان على ما يلي:

المادة - ١ -

بغية الإدارة الفاعلة لموارد المياه ومكافحة الجفاف، سيقوم الطرفان بالتعاون من خلال نقل المعرفة، والخبرات والتكنولوجيا على أساس المساواة، المعاملة بالمثل والفائدة المتبادلة.

يقوم الطرفان بالبحث عن الموارد المالية الممكنة من أجل تمويل المشاريع المتعلقة بالإدارة الفاعلة لموارد المياه ومكافحة الجفاف من خلال تنفيذ التقنيات الحديثة.

يقوم الطرفان بالتعاون في المجالات التالية:

- أ- يتم تحديد الوضع الحالي لموارد المياه العابرة للحدود بين الطرفين مع مراعاة الشروط المناخية والهيدرولوجية من خلال تبادل المعلومات والبيانات.
- ب- تطبيق التقنيات الحديثة لمعالجة المياه إذا اقتضت الضرورة.
- ت- وضع أنظمة إنذار مبكر للفيضانات.
- ث- تبادل الخبرات بخصوص الاستمطار الصناعي (زراعة الغيوم لزيادة الهائل المطري) وزراعة النباتات المقاومة للجفاف والقضاء على الأمراض النباتية.
- ج- تقييم محطات القياس الهيدرولوجية الحالية وتنفيذ أعمال التعيير الخاصة بها وكذلك التعاون في بناء محطات جديدة إذا اقتضت الضرورة.
- ح- تبادل المعلومات والخبرات الخاصة بتقنيات الري الحديثة مثل الري بالتنقيط الذي يلعب دوراً كبيراً في التبخر وتخفيف الطرق الأخرى لفقدان المياه وكذلك تحسين نوعية الإنتاج.
- خ- بغية الاستفادة القصوى من موارد المياه الموجودة والوقاية من فقدان المياه بالري أثناء عملية نقلها وتوزيعها، تنفيذ مشاريع مشتركة خاصة بتحديث شبكات الري الموجودة واستخدام أنظمة الضغط الوثيقة (الأنابيب المضغوطة) في شبكات الري التي تم بناؤها أو التي هي في مرحلة البناء أو التخطيط.
- إذا طلب الجانب السوري، يقوم الجانب التركي بتقديم المساعدة التقنية في تحديث أنظمة الري وكذلك تخطيطها وإعدادها في سوريا.
- سيكون بإمكان الشركات من كلا البلدين المشاركة في عملية العروض لأعمال البناء لشبكات الري في سوريا وتركيا، وتوفير ما يلزم من خدمات المتعاقدين والمواد والتوريدات وسوف يتم دعوة الشركات التركية والسورية لتقديم العروض للعطاءات التي سيتم الإعلان عنها لهذا الغرض وفقاً للتشريعات الوطنية السارية.
- د- سيتم دعوة الشركات التركية والسورية لتقديم عروض للعطاءات التي سيتم الإعلان عنها خلال عملية تنظيف قنوات الري والصرف من الرواسب والطحالب والنباتات الأخرى في سوريا وتركيا.
- ذ- يتم عمل دراسات مشتركة لمنع خسارة مياه الشرب وللحصول على مياه صحية.

- ر- تبادل المعلومات الخاصة بأفضل الممارسات الخاصة بتخفيف آثار الجفاف والإدارة الفاعلة لموارد المياه.
- ز- سيتم تنفيذ دراسات، تحريات والإعدادات للمشاريع لتجنب الفيضانات.
- س- سيتم وضع برامج تدريبية للاستخدام الفعال لموارد المياه وتشغيل السدود.
- ش- يتم التعاون بين تركيا وسوريا لوضع قاعدة بيانات مشتركة خاصة بالبيانات المناخية والهيدرولوجية بغية مراقبة الجفاف وآثاره. وفي حال ارتأى الطرفان أن ذلك ضرورياً يتم دعوة العراق للانضمام للتعاون وسيشمل ذلك العراق أيضاً.
- ص- تطوير الآليات للقضاء على المشاكل التي ممكن أن تحدث خلال فترات الجفاف.
- ض- التعاون في تخفيف آثار التغير المناخي على موارد المياه.
- ط- التعاون في مجال تطوير الأدوات والمعدات لمراقبة التغيرات المناخية والإدارة الفاعلة لموارد المياه.
- ظ- تبادل المعلومات والتكنولوجيا الخاصة بتجميع مياه الصرف الصحي وإعادة استخدام مياه الصرف الصحي المعالجة في الزراعة والصناعة.
- ع- التعاون في تطوير أنظمة الإنذار المبكر للجفاف.
- غ- تبادل المعلومات والخبرات الخاصة بأخذ القياسات ومكافحة الأمراض النباتية والحيوانية وكذلك الخسائر الزراعية خلال فترة الجفاف والتعاون على هذه القضايا.
- ف- إعادة تأهيل أنواع نباتية جديدة مقاومة للجفاف وتحديد الأنواع النباتية الموجودة المقاومة للجفاف وتبادل المعلومات الخاصة بإنتاج البذور الجيدة للأنواع النباتية المقاومة.
- ق- تبادل المعلومات والخبرات الخاصة بالاستخدام الأمثل لمياه الري وإدارة الري والتعاون في هذه المجالات.
- ك- التعاون في تقنيات استخدام الأراضي التي تزيد من حماية المياه في التربة.

المادة - ٣ -

يقوم كلا الطرفين بتبادل الخبراء والمتدربين في المجالات المتفق عليها. تكون تكاليف تنقل الخبراء والمتدربين على عاتق بلدانهم، من ناحية أخرى تكاليف الإقامة سيتحملها البلد المضيف.

المادة -٤-

يمكن لكلا الطرفين دعوة وكالات حكومية، مؤسسات أكاديمية، شركات خاصة وهيئات غير حكومية في بلدانهم للمشاركة في النشاطات ضمن إطار عمل مذكرة التفاهم هذه بناءً على اتفاق متبادل.

المادة -٥-

لاحقاً لبدء سريان مذكرة التفاهم هذه يقوم كل طرف بتعيين منسقه الوطني ليكون مسؤولاً عن إدارة نشاطات التعاون بموجب مذكرة التفاهم هذه. يقوم الطرفان بإخطار أحدهما الآخر اسم المنسق الوطني، يمكن للطرفان تعيين نائب منسق وطني في أي وقت بناءً على إشعار خطي للطرف الآخر. يقوم المنسقون الوطنيون بإعداد برامج عمل تتضمن تحفيز ملموس لنشاطات التعاون المرتقبة بموجب المادة ٢ من مذكرة التفاهم هذه. بناءً على الاتفاق المتبادل، يمكن للمنسقين الوطنيين الاجتماع في أي وقت لمناقشة النشاطات بموجب مذكرة التفاهم هذه لمراجعة المسائل الأخرى المتعلقة بتعاونهم في مجال الإدارة الفاعلة للمياه ومكافحة الجفاف.

المادة -٦-

بناءً على الاتفاق المتبادل يمكن لكل من الطرفين تبادل نتائج تعاونهم مع أطراف ثالثة شريطة أن تبقى متماشية مع تشريعاتهما الوطنية.

المادة -٧-

إن أي خلاف ممكن أن ينشأ من تفسير أو تنفيذ مذكرة التفاهم هذه سيتم حله من خلال المفاوضات بين الطرفين.

المادة -٨-

لا يجوز أن تفسر مذكرة التفاهم هذه بشكل يخل بحقوق والتزامات الطرفين الناتجة عن اتفاقيات أخرى سارية مبرمة من قبل الطرفين بموجب القانون الدولي.

تدخل مذكرة التفاهم حيز التنفيذ بتاريخ استلام آخر إشعار خطي يعلم فيه الطرفان أحدهما الآخر بأن الشروط القانونية الوطنية لدخولها حيز النفاذ قد اكتملت.

تبقى مذكرة التفاهم هذه نافذة لفترة خمس سنوات، ما لم يعلم الطرفان أحدهما الآخر خطياً قبل ٦ أشهر من تاريخ انتهاء مدتها عن نيته إنهاء مذكرة التفاهم هذه.

يمكن إجراء إضافات على مذكرة التفاهم هذه أو تعديلها بناءً على موافقة متبادلة من الطرفين. تصبح هذه التعديلات نافذة وفقاً للإجراء المبين في الفقرة ١ من هذه المادة.

إن إنهاء مذكرة التفاهم هذه لن يؤثر على استمرار النشاطات المتفق عليها وفقاً لمذكرة التفاهم هذه والتي بدأت قبل هذا الإنهاء.

حررت في دمشق بتاريخ ٢٣ كانون الأول ٢٠٠٩ على نسختين أصليتين باللغات العربية والتركية والانكليزية ولكل منها نفس الحجية القانونية. في حال وجود أي اختلاف في التفسير يعتمد النص الإنكليزي.

من

من

حكومة الجمهورية العربية السورية

حكومة الجمهورية التركية

وزير الري

وزير البيئة والغابات

المهندس نادر البني

البروفيسور فصيل آر أوتلو